

SEKSUAALSE ARENGU PROBLEEME EESTI NOORUKITEL

E. Soodre

Keila Keskkooli direktori asetäitja õppealal

Kommunistliku kasvatuses üks eesmärke on noorte ettevalmistamine tulevaseks perekonnaeluks. Selle tõttu tuleb seksuaalkasvatust lugeda üheks oluliseks kommunistliku kasvatuses osaks. Siia kuulub noorsoo informeerimine sugudevaheliste vahekordade ja inimese seksuaalse arengu küsimustes ning vastava suhtumise kujundamine. Puudulikult või koguni valesti suunatud seksuaalkasvatus võib põhjustada väga tõsiseid vääringuid, mida sageli on äärmiselt raske parandada. Peame tegema kõik võimaliku, et valmistada noori ette perekonnaeluks sama põhjalikult, kui me neid ette valmistame tööks. Ühelegi ametikohale ei võeta vähikuid, aga abielulada lubatakse „võhikuid“.

TRÜ dots. H. Kurm on uurinud 60 väärale arenguteele sattunud tütarlapse kasvutingimusi. Uurimus näitas, et kõigi nende vääringu põhjuseks oli ebaterve kodune olukord ja ebaõige või ka puuduv seksuaalkasvatus.

Mitte üksi lapsi ei tule kasvatada moraalseteks, tahtejõulisteks, vastutustundelisteks inimesteks; palju tõsisemalt tuleks suhtuda lastevanemate õpetamisse ja juhendamisse.

Selle kasvatusülesande õige täitmine eeldab, et kool tunneks seksuaalse arengu tempot tänapäeva noorsool ning tegelikku, momeendil valitsevat olukorda seksuaalse selgitustöö alal.

Peab tähendama, et aeg, mil seksuaalküsimused olid täielikult „tabuks“ nii kodus kui koolis, on küll möödunud, ometi on senine „vaikimise“ traditsioon väga tugev. On hakatud aru saama, et selle küsimuse käsitlemine on vajalik, kuid tegelik kasvatustöö selles osas ei taha paigast nihkuda. Selle nähte peamised põhjused: 1) sellest küsimusest pole harjutud mõtlema, veel vähem rääkima; 2) sageli segavad vanad ebaõiged traditsioonid, mõnigi kord lihsalt ei osata sellest rääkida ja vaikitakse, kuigi tuntakse, et oleks vaja rääkida; 3) ei arvestata lapse arengut ja hilinetakse kasvatustööga.

Käesolev artikkel põhineb pedagoogilise uurimistöo kursuse raames sooritatud katsele uurida eesti noorsoo seksuaalse arengu

näitajaid, selgitada mitmesuguste seksuaalinformatsiooni allikate osatähtsust. Ettekandes esitatud andmed põhinevad keskkooli vanema astme umbes 300 õpilase uurimisel.

Saadud andmed näitavad, et vanus, mil noored hakkavad huvituma vastassoost, mil tekivad esimesed paarsuhted, hakkavad tärkama esimese armastuse esimesed võrsed, jõutakse suudlusteni – langeb kokku vanusega, mil saabub bioloogiline küpsus, s. o. üksikuil 11.–12., enamusel 13.–14. eluaastaga.

Vaimne küpsus saabub üldjoontes 18. eluaastal. Seega on noortel 4–5-aastane ohtlik periood, nn. murdeiga, mis on noorte elus väga oluline etapp, mil organismis toimuvad tormilised muutused ja muutub ka noore asend ühiskonnas. Ohtlik sellepärast, et arenemine ei toimu ühtlaselt kogu isiksuse seisukohalt. Eriti poislastel annab seksuaaltingimus end neil aastail tunda. Siit tulenevad mitmesugused ohtlikud momendid noorte elus ja vajadus vanematel-kasvatatajatel olla sel perioodil noortele toeks ja aidata neil vältida vääratusi. See on vanematele-kasvatatajatele seda kergem, mida asjalikum ja põhjalikum oli murdeeaale eelnev kasvatustöö, kuidas on antud noortele vajalikud bioloogilised teadmised, kas on noori õpetatud neid teadmisi rakendama, et osata sugudevahelised küsimused ja sugudevaheliste suhete vasturääkivad vormid kujundada sotsialistliku ühiskonna raames isiklikeks küsimusteks ja vormideks. Kas on noortele antud orientiir, kuidas nad oma püüdlusi teise sugupoole suhtes peavad suunama, et ei tekiks väljapääsmatuid konflikte.

Paljud vanemad ei suuda seda ülesannet täita. Teadmiste puudumine, eelarvamused, häbenemine ja usaldusliku vahekorra puudumine perekonnas on peamised põhjused.

Kasvatustöö edukus sõltub suurel määral usalduslikust vahekorra kasvataja ja kasvatatava vahel. Üheks usaldusliku vahekorra mõningaseks näitajaks võib olla ka see, millisel määral saavad lapsed seksuaalinformatsiooni vanematelt.

Kogutud andmed näitavad:

1) seksuaalinformatsiooni saamine algab juba 6-aastaselt ja kestab üksikuil kuni 16 aastani. Nii pikk periood viitab ilmselt informatsiooniallikate puudulikkusele ja vähesele usaldusele perekonnas.

2) 11–12-aastaselt on enamuse (75%) lastest informeeritud.

3) Vanemate ja õpetajate osatähtsust on väike, võrreldes juhuslike allikatega (protsentides):

Sugu	Sõbrad-tuttavad	Vanemad	Kirjandus	Õpetaja	Ei vastanud
T	41,2	35,8	19,1	2,6	1,3
P	63,1	10,7	25,2	—	1,0

Ka kirjandust tuleb lugeda juhuslikuks allikaks, sest lapsed ei saa sageli loetust õigesti aru või see ei vasta lugeja arenemisastmele.

Informatsiooni iseloom oli õpilaste eneste hinnangu järgi asjalik – tüdrukuist 60⁰/₀, poistest 45⁰/₀. Ülejäänuil oli see kas pikantne või labane. Ainult 4,4⁰/₀ poistest ja 26⁰/₀ tüdrukutest olid saanud seksuaalinformatsiooni vanemalt ja lugesid ühtlasi vanemaid enam usaldatud inimesteks oma koolial.

Puuduliku informatsiooni ja usaldusliku vahekorra puudumise tagajärjeks perekonnas tuleb lugeda ka asjaolu, et uuritavate hulgas olid 16,4⁰/₀ tüdrukuist ja 31,1⁰/₀ poistest 15–17 aasta vanuses viibinud olukorras, „kus oleks võinud kergesti juhtuda tõsivahekorrd“, Tallinna õpilastel vastavalt 16,7 ja 62,2⁰/₀; poistest enamus korduvalt!

Tuleb märkida, et ohtlikes situatsioonides viibinud noortest said seksuaalinformatsiooni sõpradelt-tuttavatelt: tüdrukud – 71⁰/₀ ja poisid – 92⁰/₀! Ilmselt on siin tunda vanemate nõrga kasvatustöö tagajärgi!

Ohtlike kohtade uurimisel selgus, et mitte omavahelised olen-gud, vaid nii noormeeste kui tütarlaste kodud üksteise küllastamistel olid ohtlikumaiks kohtadeks: tütarlastest – 40⁰/₀ ja poistest – 36⁰/₀; Tallinna õpilastel vastavalt: tütarlastest – 60⁰/₀ ja poistest – 48⁰/₀. olengutel sattusid ohtlikesse olukordadesse tüdrukutest 40⁰/₀, poistest 34⁰/₀.

Ohtlikes olukordades viibinud noored olid bioloogilise küpsuse saavutanud veidi varem keskmisest: 13-aastaselt olid saavutanud bioloogilise küpsuse tüdrukutest – 37⁰/₀, poistest 11⁰/₀, ohtlikes si-tuatsioonides viibinud vastavalt 57⁰/₀ ja 33,3⁰/₀.

Üheks eelduseks ohtlikesse situatsioonidesse sattumiseks on kahtlemata alkoholi tarvitamine. Selgus, et lapsed hakkavad alko-holi tarvitama juba 7–8-aastaselt (Tallinna lapsed isegi mõned 6-aastaselt)! Ligi 50⁰/₀ lastest tarvitasid esimest korda alkoholi oma sünnipäeval, ülejäänud muudel perekondlikel tähtpäevadel. Ainult üksikud saavad alkoholi suhtes esimesi kogemusi „olengutel“.

Perekondlikud peod aga toimuvad tavaliselt vanemate juures-olekul. Vanemad ise ulatavad lapsele esimese klaasi veini! Varsti on noorele veinist vähe, tuleb proovida ka kangemat; 15-aastaselt on juba enamus noortest tundnud alkoholijoovet.

„Olengutest“ osavõtt algab 12-aastaselt. Üldse võtsid omavahe-listest olengutest osa tüdrukutest 57⁰/₀ ja poistest 60⁰/₀, Tallinnas vastavalt: tüdrukud – 66,7⁰/₀, poisid – 83,8⁰/₀.

Seksuaalkasvatus on tõsine pedagoogiline probleem, mille lahenda-mise raskuspunkt lasub õpetajaskonnal. Õpetajail tuleb kasva-tada lapsi ja instrueerida ka lastevanemaid. Uurimistöö käigus viidi läbi ka ankeet Tallinna Ped. Instituudi 5. kursuse internaadikasva-tajate rühmas. Selgus, et nad on kõne all olevas küsimuses täiesti ette valmistamata, kuna seda pole programmis.

Küsitlus abiturientide seas enne keskkooli lõpetamist näitas, et nad peavad hügieenitunde väga vajalikeks, kuid leiavad üksmeelselt, et seda tuleks teha märksa varem. 92% küsitletuist arvas, et sellega tuleks alustada VIII klassis. Paljud tahaksid näha neid tunde tunniplaanis pidevalt VIII–XI klassini. Abiturientide huvitavamateks küsimusteks olid: poiste-tüdrukutevahelised suhted, seksuaalhügieen ja abieluküsimused.

Eeltoodust selgub, et:

1) kodudes ega koolis peaaegu ei tegelda seksuaalkasvatustlike küsimustega;

2) ligi 50% lastest ammutab seksuaalinformatsiooni pedagoogiliselt nõrgalt suunatud allikatest;

3) alkoholi hakkavad lapsed tarvitama peamiselt kodudes perekondlikel tähtpäevadel, alates 7.–8. eluaastast; 15. eluaastani on alkoholi tarvitanud poistest 70%, tüdrukutest 60%;

4) enamus õpilastest võtab osa omavahelistest olengutest, millest pole küllalt teadlikud vanemad ega õpetajad;

5) võib oletada, et osalt nõrga seksuaalse kasvatustöö tõttu satuvad noored situatsioonidesse, kus tekib oht seksuaalsete tõsivahekkordade tekkimiseks;

6) õpetajail puudub vajalik ettevalmistus seksuaalse kasvatuse teostamiseks ja lastevanemate juhendamiseks.

Olukorra parandamiseks tuleks:

1) Haridusministeeriumil kiiremas korras koostada põhjalikum meetodiline juhend õpetajatele seksuaalkasvatuse küsimustes;

2) Vabariiklikul Õpetajate Täiendusinstituudil võtta kõikidesse õpetajaile korraldatavate kursuste programmidesse seksuaalkasvatustlikud küsimused;

3) kõrgemates õppeasutustes võtta programmi seksuaalkasvatuse küsimused ja meetodika;

4) keskkoolis võtta õppeplaani VIII–XI klassini üks hügieeni tund nädalas;

5) lastevanematele korraldada regulaarselt loenguid ja anda meetodilisi juhendeid laste seksuaalse kasvatamise kohta alates lapse 2.–3. eluaastast kuni täisikka jõudmiseni.

ПРОБЛЕМЫ СЕКСУАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЭСТОНСКОЙ МОЛОДЕЖИ

Э. Соодре

Резюме

Одна из целей коммунистического воспитания молодежи — подготовка к предстоящей семейной жизни, к коммунистическим отношениям между противоположными полами. Существ-

венной частью коммунистического воспитания является сексуальное воспитание. Сюда, прежде всего, относятся информация об отношениях между полами и вопросы сексуального развития человека. Правильное выполнение этой воспитательной задачи прежде всего требует, чтобы школа знала о темпах сексуального развития современной молодежи, а также фактическое, в настоящий момент, положение в разъяснительной работе по сексуальным вопросам.

Настоящий доклад основывается на попытке в рамках курса педагогического исследования, изучить темпы сексуального развития эстонской молодежи, выяснить значение различных источников сексуальной информации, а также периоды, в которых перед молодежью появляются наиболее опасные моменты.

Полученные сведения показывают, что возраст, когда молодежь начинает интересоваться противоположным полом, когда появляются первые влечения к противоположному полу — совпадает с периодом биологической зрелости, т. е. в единичных случаях 11—12 лет, у большинства — 13—14 лет. Умственная зрелость наступает на 18 году жизни. Таким образом у молодежи 4—5 лет продолжается опасный период, так как называемый переходный возраст. Сексуальное стремление дает себя знать в это время особенно у мальчиков, а процесс торможения в мозгу отстает. Успех воспитательной работы в большой степени зависит от доверчивых отношений между воспитателем и воспитанником. Одним из показателей этих отношений является источник сексуальной информации. Собранные данные показывают: 1) получение сексуальной информации начинается с 6 летнего возраста и продолжается до 16 лет; 2) 11—12-летние дети в большинстве случаев уже информированы; 3) роль родителей и учителей незначительна по сравнению со случайной информацией. Характер информации в оценке самих учащихся: дельная — из девочек у 60%, у мальчиков 45%. У остальных — пикантная или пошлая.

16,4% изучаемых девочек и 31,1% мальчиков 15—17 лет были в таких положениях, где «могли возникнуть серьезные взаимоотношения». Места, где возникли такие опасные ситуации, были квартиры мальчиков или девочек. Молодежь начинает употреблять алкоголь уже в 7—8 летнем возрасте, на своих днях рождения около 50%, остальные на семейных торжествах. Большинство из 15-летних чувствовали опьянение от алкоголя. Участие в вечеринках начинается с 12 лет. В вечеринках из девочек принимает участие 57%, из мальчиков 60%.

Выяснилось, что учителя мало подготовлены для проведения сексуального воспитания, т. к. в программах вузов этот

вопрос отсутствует. 92⁰/₀ из опрошенных абитуриентов считают, что в средней школе должны проводиться уроки гигиены, начиная с VIII и до XI класса.

Для исправления положения необходимо: 1) немедленно составить методическое пособие для учителей по вопросам сексуального воспитания; 2) Институту усовершенствования учителей во все программы курсов, проводимых для учителей, включить вопросы сексуального воспитания; 3) в программы высших учебных заведений ввести вопросы сексуального воспитания и методику; 4) в средних школах с VIII—XI кл. ввести один раз в неделю урок гигиены; 5) регулярно устраивать для родителей лекции и снабжать их методическими указаниями по вопросу сексуального воспитания детей, начиная с 2—3 летнего возраста и до вступления в зрелый возраст.